*„**Fehér** elhatározta, hogy a fotók alapján egy sorozatot fest, de azok hátterét, a fákat, az eget, az épületeket mind kitörli feketével vagy rózsaszínnel.* A képekről eltüntettem a környezetet, vagyis kifestettem a hátteret, és kifestettem az időt is – *mondja. Rendhagyó módszerével az alakok kiszakadtak a térből, kiléptek az időből, és már csak önmagukban léteztek, bekerülve egy végeláthatatlan űrbe*
(P. Szabó Dénes 2018).”

Az előtérben a szépelgés nélkül megjelenített gyerekek bizonytalanul kapaszkodnak egymásba, miközben a felnőttek hatalmas, árnyszerű fekete masszája, mint egy fal magasodik mögöttük. A felnőttek összeolvadnak, arcuk nem látható, de a gyermekek egyénítettek, a jelenben léteznek, összekapcsolódnak a végtelen „rózsaszín létezéssel”. Bőrszínük és a hátteret kitöltő, homogén rózsaszín színmező árnyalata azonos. Az árnyalakok rávetülnek a jelenre.
Álomszerű terek, fényben oldódó hétköznapiság, lebegés, ragyogás, aura, energia és jelenés. Ezek **Szűcs Attila** modernkori szürrealista festészetének hívószavai.

„A legfontosabb szerintem az – a megfogalmazás módjánál is lényegesebb –, hogy egy alkotónak meg tud-e jelenni az egyénisége a munkáiban. A festészet arról szól, hogyan tudom bekebelezni, megemészteni a világot, és felmutatni belőle azt a változatot, ami számomra a legigazabb. Az is lényeges még, hogy közben tényleg belefeledkezzek a történetbe*, hogy ne csak az intellektusommal próbáljak összerakni valamit*
(Gócza 2016).”

Szűcs Attila a kilencvenes években induló festőnemzedék kiemelkedő alakja, mára az egyik legjelentősebb középgenerációs kelet-közép-európai festő. Minden képe misztikus talány, művészete nem evilági utazás. Klasszikus festő abban az értelemben, hogy lenyűgöző mesterségbeli tudása a realista olajfestészeti hagyományhoz kötődik, de vizuális narratívája abszolút kortárs, a múltat is a jelen kontextusában mutatja fel.
A fény metafizikai vonatkozásai pályája kezdete óta foglalkoztatják. A fény nemcsak kutatásainak tárgya, hanem a festmények technikailag is megkomponált rendezőelve. Képein központi helyet foglalnak el a realista motívumok, a feloldódó kontúrral megjelenített ismerős figurák és a saját illúziójukká vált sejtelmes tárgyak. Az érzelemmel és gondolatisággal telített kompozíciók a szenzitív, lazúros, tónusos szín- és fénykezelés hatására valóságon túli dimenziókba repítenek, miközben belső képeket hívnak elő emlékeink mélyéről.
Szűcs minden képe talány, festményein nincsen tér-idő-egység, a rétegek egymásba csúsznak, miközben a határtalan imaginárius terekben a létezés megragadott pillanatában derengő alakokat látunk. Műveinek képeslapok, fotók vagy internetről letöltött képek szolgálnak alapul, amelyek hol kifejezetten személyes vonatkozásúak, hol mementók, a kollektív emlékezés részei. **Szűcs** gyakran jelenít meg a média világából kiemelt és radikálisan átdolgozott szereplőket vagy a történelem ikonikus alakjait, akik a festői alkotófolyamatban mindig dekonstrukción esnek át.

„Hiszek abban, hogy a festői minőség dönti el egy kép sorsát. Én például legalább annyit festek fejjel lefelé egy képet, mint a kiállítási helyzetében. Ilyenkor absztrakt felületként kezelem a vásznat. Ha megfordítom, nem az ágyat látom, ami ott van a képen, hanem egy festői felületet, és ez új inspirációkat, javaslatokat tud adni a továbblépésre vonatkozóan. Maga a festés története válik izgalmassá (Gócza 2016).”

A 2004-ben készült ***Hitler kutyája nélkül*** című olajképen a diktátor kedvesen hajol eltüntetett juhászkutyája fölé. A látvány könnyen előhívja a gyerekeknek tanított mondást, hogy aki az állatokat szereti, az rossz ember nem lehet. Tényleg? A kietlen és élettelen, kolorittól is megfosztott környezet látványa közelebb hív. A festményen a színek összessége monokrómba hajlik, kinyílik előttünk az álomszerű fekete-fehér jelenés. Szembeötlő, hogy a láthatatlan

4M_1.41. Szűcs Attila (1967): *Hitler a kutyája nélkül*, 2004 (Rimár Péter tulajdona. Kép a művész jóvoltából.)

4M_1.42. Gerhard Richter (1932): *September (Szeptember)*, 2005 (https://www.gerhard-richter.com/en/art/paintings/photo-paintings/death-9/september-13954. The Museum of Modern Art (MoMA), New York, USA. https://www.moma.org/collection/works/125098)

kutya felé nyújtott cselekvő kéz nagyon hosszú. Keveset látunk Hitler arcából, de legtöbben a cím nélkül is tudjuk, hogy ő az. Valahogy nem vagyunk kíváncsiak az őszinte mosolyára, nem akarjuk látni benne a szerető gazdit, amikor személyiségének szuggesztív ereje és sötét tettei máig kísértik az emberiséget. A derékban meghajló diktátor a kép terében kerítéssel van elkerítve, de fény-árnyék hatások nélkül nem elég valóságos és megragadható ahhoz, hogy be lehessen zárni, elillanhat a következő pillanatban. Megérint minket a hiábavalóság.

Richter világhírű német festő, aki szakmai körökben és a laikus közönség szemében is rendkívül népszerű, miközben a művészeti piacon is kiemelkedő sikereket ér el. Végtelen kísérletezőkedvvel, nagy technikai és elméleti tudással rendelkező alkotó, akit egyetlen kategóriába sem lehet beszorítani. Festészetében központi szerepet kapnak az absztrakció és a figuralitás határkérdései. Megújulásra való képessége és stílusbeli sokoldalúsága, egy következetesen érlelt életműben manifesztálódik.

Négy évvel a megrázó események után **Richter** megfestette ***September*** (2005) című művét, amely a 2001. szeptember 11-i terrortámadás elmosódó képi absztrakciója. Az alkotás létrejöttét nemcsak a történelemben először élő adásban kibontakozó rettenetes tragédia ihlette, hanem a személyes érintettség is, mivel ez idő alatt **Richter** is egy repülőn ült, és éppen New York felé tartott a kiállítás-megnyitójára (A gépét Halifaxba irányították.) (Schwartz 2011)."

A ***September*** című kép jól illeszkedik **Richter** monokrómba hajló műveinek sorába. A kisméretű vásznat hideg színek, könnyed transzparens lazúrok és érzékeny tükröződések uralják. A felületen a különböző vizuális minőségek, a festő kézjegyének intimitása és a dokumentáló felvételekből kiinduló absztrahált valóság, megteremtik egyensúlyukat. A látvány csendje meditatív helyzetet teremt a befogadó számára. A festmény legfelső rétege lendülettel felkent, elmosódó vízszintes gesztusok lebegése, mögöttük, a kompozíció bal oldalán, füstgomolyagba vesző függőleges oszlopokba ütközik a tekintet, a háttér mélyén mégis az égbolt tiszta